

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

SPRENDIMO

DĖL ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2017 M. LIEPOS 27 D. SPRENDIMO NR. T-289 „DĖL ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS VIETINĖS RINKLIAVOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ IŠ ATLIEKŲ TURĖTOJŲ IR ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIO NUSTATYMO METODIKOS IR ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS VIETINĖS RINKLIAVOS UŽ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMĄ IR ATLIEKŲ TVARKYMĄ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2022 m. kovo 14 d.
Šiauliai

Parengto sprendimo projekto tikslai ir uždaviniai.

Tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatas bei užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų padengimą.

Uždavinys – pakeisti vietinės rinkliavos dydžius.

Dabartinis sprendimo projekte aptariamų klausimų reguliavimas.

Šiuo metu galioja Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. T-453 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. liepos 27 d. sprendimo Nr. T-289 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir Šiaulių miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatai (toliau – Nuostatai).

Sprendimo projekte numatytos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos.

Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 12 straipsnio 2 punkte nustatyta: savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką.

Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalį, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatoma vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir atliekų tvarkymo srityje taikomu principu „teršėjas moka“, o pagal šio straipsnio 3 dalį, nustatant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, turi būti vadovujamasi Vyriausybės patvirtintomis taisyklėmis.

Siūlomais Nuostatų 32 ir 36 punktų pakeitimais tobulinamas būtinųjų atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų priskyrimas konkrečioms atliekų turėtojams: konkrečių vietinės rinkliavos mokėtojų sukuriama papildoma, nebūtina ir didžiąja dalimi nuo konkrečių atliekų turėtojų valios ir nuostatų priklausančios administravimo sąnaudos bus priskiriamos tiesiogiai jiems, tokiu būdu, be kita ko, skatinant tinkamą atsiskaitymą Nuostatuose nurodytais terminais ir naudojimąsi komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo paslaugomis racialesniais ir ekonomiškais būdais.

Vietinės rinkliavos trūkumui turintys veiksniai:

1. atsižvelgiant į suminius metinius vartotojų kainų indekso pokyčius, kuriuos skelbia Statistikos departamentas, nuo 2022 m. gegužės 1 d. 12,4 proc. padidėja surinkimo-vežimo įkainiai;
2. nuo 2022 m. išauga taršos mokestis už komunalinių atliekų šalinimą į nepavojingų atliekų sąvartyną nuo 10 iki 50 Eur/t (nuo 2022 m. sausio 1 d. 15 Eur/t, nuo 2023 m. sausio 1 d. 50 Eur/t);

3. 2022 m. atliekų deginimo įkainis išauga nuo 35 iki 50 Eur/t;

4. neįvykęs (nebaigtas) pusiau požeminių konteinerinių aikštelių įrengimo projektas, todėl planuotos išlaidos atliekų surinkimui-vežimui viršija faktines išlaidas: mažesnės talpos konteineriai keliami už didelės talpos konteinerių kainą;

5. surenkamas didesnis komunalinių atliekų kiekis, t. y., mažėja mišrių komunalinių atliekų kiekis, tačiau didėja atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis. Lyginant 2019–2021 m. duomenis, matyti, kad didėja atskirai surenkamų didelių gabaritų atliekų pagal individualų užsakymą, padangų, tekstilės ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse bei žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje atliekų kiekiai:

Atliekų rūšis	2019 m., t	2020 m., t	2021 m., t	2020-2021 m. pokytis, %
Mišrios komunalinės atliekos	27 560,82	25 725,47	24 802,36	-3,59%
<i>t.sk. gyventojų</i>	16 811,90	22 304,87	22 907,68	2,70%
<i>t.sk. juridinių asmenų</i>	10 748,92	3 420,60	1 894,68	-44,61%
Didelių gabaritų atliekos	560,876	536,13	525,73	-1,94%
Didelių gabaritų atliekos pagal individualų užsakymą	6,66	52,96	55,91	5,57%
Padangų atliekos	9,57	21,38	24,87	16,32%
Biologinės atliekos	6 037,80	6 945,24	7 354,81	5,90%
Tekstilės atliekos	31,23	76,48	61,4	-19,72%
Elektronikos atliekos	1,99	1,77	0,64	-63,84%
Atliekos aikštelėse	4453,453	5241,211	6140,0708	17,15%
T.sk. biologinių atliekų	378,4	463,94	582,885	25,64%

6. ženkliai didesnis biologinių atliekų kiekis. Lyginant 2019–2021 m. duomenis matyti, kad biologinių atliekų kiekis kasmet didėja (2019 m. 6037,80 t, 2020 m. 6945,24 t, 2021 m. 7354,81 t). Taip pat didėja į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę pristatomas biologinių atliekų kiekis (2019 m. 378 t, 2020 m. 463,94 t, 2021 m. 582,885 t);

7. vietinės rinkliavos skaičiavimo metu nebuvo žinomi tikslūs konteinerių skaičiai;

8. lyginant faktinius duomenis ir duomenis, kai buvo keičiama vietinė rinkliava (Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. T-453), buvo vertinamos mažesnės Šiaulių miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidos, todėl galimai buvo suskaičiuota per maža vietinė rinkliava.

Paskutinį kartą vietinė rinkliava buvo keičiama Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 12 d. sprendimu Nr. T-453 ir nauji vietinės rinkliavos dydžiai įsigaliojo nuo 2020 m. liepos 1 d. Šiuo metu galiojanti vietinė rinkliava nepadengia visų Šiaulių miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidų. Dėl šios priežasties yra susidariusi skola 629933,97 Eur ir nepakeitus vietinės rinkliavos dydžių, skola didės. Nauji vietinės rinkliavos dydžiai apskaičiuoti įvertinus visas Šiaulių miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos išlaidas. Apskaičiuojant rinkliavos dydžius įtrauktos tik būtinosios sąnaudos – tiesiogiai su komunalinių atliekų tvarkymu susijusios pagrįstos

sąnaudos, reikalingos komunalinių atliekų tvarkymo sistemai funkcionuoti ir atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti (pridedami detalūs vietinės rinkliavos skaičiavimai).

Susidariusi vietinės rinkliavos trūkstama dalis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių patvirtinimo“, įvertinta skaičiuojamoje vietinėje rinkliavoje.

Pakeitus rinkliavos dydį, planuojamos surinkti pajamos iš pastoviosios rinkliavos dalies sudarytų apie 3161,7 tūkst. Eur.; kintama rinkliavos dalis sudarytų apie 1862,8 tūkst. Eur.

Bendras rinkliavos augimas fiziniams ir juridiniams asmenims – 35,6 %.

Pasikeitimai gyventojams:

Iki šio sprendimo visi daugiabučių namų gyventojai, kurie naudojami bendro naudojimo konteneriais, moka: pastoviąją dalį – 14 Eur/metus ir kintamąją dalį – 10 Eur/metus, t. y., 1 gyventojas moka 24 Eur/metus. Patvirtinus pakeitimus, vietinės rinkliavos pastovioji dalis 1 gyventojui sudarys 18,96 Eur/metus, kintamoji – 13,56 Eur/metus, jei naudojami bendro naudojimo konteneriai (daugiabučio namo gyventojams), t. y., daugiabučio namo buto (besinaudojančio bendro naudojimo konteneriais) savininkas mokėtų taip:

Bute deklaruotų gyventojų skaičius	Projektas			Šiuo metu moka (2019-12-12 Nr. T-453)		
	Pastovioji dalis, Eur/metus	Kintamoji dalis, Eur/metus	Viso, Eur/metus	Pastovioji dalis, Eur/metus	Kintamoji dalis, Eur/metus	Viso, Eur/metus
1 gyventojas	18,96	13,56	32,52	14	10	24
2 gyventojai	37,92 (18,96 Eur × 2 gyv.)	27,12 (13,56 Eur × 2 gyv.)	65,04	28 (14 Eur × 2 gyv.)	20 (10 Eur × 2 gyv.)	48
5 gyventojai (2 suaugę ir 3 vaikai)	75,84 (18,96 Eur × 4 gyv. (nuo trečio vaiko neapmokestinama))	54,24 (13,56 Eur × 4 gyv.)	130,08	56 (14 Eur × 4 gyv. (nuo trečio vaiko neapmokestinama))	40 (10 Eur × 4 gyv.)	96

Individualių valdų atliekų turėtojams, besinaudojantiems individualiais konteneriais, kintamoji dalis priklausys nuo kontainerio tūrio ir ištuštinimo dažnumo. Pavyzdžiui, individualios namų valdos savininkui kintamoji dedamoji būtų apskaičiuojama taip:

Nerūšiuotų (mišrių) atliekų kontainerio tūris	Mato vnt.	Projektas			Šiuo metu moka (2019-12-12 T-453)		
		1 nerūšiuotų (mišrių) atliekų kontainerio ištuštinimo kaina, Eur	Min. ištuštinimų skaičius, kartai per metus	Minimali mokėtina kintamoji dedamoji, Eur/metus	1 nerūšiuotų (mišrių) atliekų kontainerio ištuštinimo kaina, Eur	Min. ištuštinimų skaičius, kartai per metus	Minimali mokėtina kintamoji dedamoji, Eur/metus
0,12 m ³	vnt.	1,20	12	14,40	0,90	12	10,80
0,24 m ³	vnt.	2,40	12	28,80	1,80	12	21,60
1,1 m ³	vnt.	13,92	12	167,04	10,30	12	123,60

Minimalus ištuštinimų skaičius – 12 kartų per metus.

Rinkliavos mokėjimo pavyzdys individualios valdos savininkui (naudojant individualius identifikuosius kontenerius):

Nerūšiuotų (mišrių) atliekų konteinerio tūris/tuštinių skaičius per metus	Projektas		Šiuo metu moka (2019-12-12 T-453)	
	Nuo 2022-04-01 būtų mokama, Eur/metus	Nuo 2022-04-01 mokėtų 1 gyventojas, Eur/metus	Nuo 2020-07-01 mokama, Eur/metus	Nuo 2020-07-01 moka 1 gyventojas, Eur/metus
5 asmenys (iš kurių 3 vaikai):				
0,24 l/12k/m	104,64	20,93	77,60	15,52
0,24 l/18k/m	119,04	23,81	91,08	18,22
0,24 l/24k/m	133,44	26,69	104,56	20,91
4 asmenys:				
0,24 l/12k/m	104,64	26,16	77,60	19,40
0,24 l/18k/m	119,04	29,76	91,08	22,77
0,24 l/24k/m	133,44	33,36	104,56	26,14
3 asmenys:				
0,12 l/12k/m	71,28	23,76	52,80	17,60
0,12 l/18k/m	78,48	26,16	59,54	19,85
0,12 l/24k/m	85,68	28,56	66,28	22,09
0,24 l/12k/m	85,68	28,56	63,60	21,20
0,24 l/18k/m	100,08	33,36	77,08	25,69
0,24 l/24k/m	114,48	38,16	90,56	30,19
2 asmenys:				
0,12 l/12k/m	52,32	26,16	38,80	19,40
0,12 l/18k/m	59,52	29,76	45,54	22,77
0,12 l/24k/m	66,72	33,36	52,28	26,14

Priėmus sprendimą, galimos pasekmės (nurodomos tiek teigiamos, tiek neigiamos galimos pasekmės).

Teigiamos pasekmės:

- Nuostatų 32 ir 36 punktų pakeitimais konkrečių vietinės rinkliavos mokėtojų sukuriama administravimo sąnaudos bus priskiriamos tiesiogiai jiems, tokiu būdu skatinant tinkamą atsiskaitymą Nuostatuose nurodytais terminais ir naudojimąsi komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo paslaugomis racialesniais ir ekonomiškesniais būdais.
- Nuostatų 18 punkto pakeitimu atliekų turėtojai bus paskatinti naudotis individualiomis atliekų surinkimo priemonėmis, taip sudarant galimybes lengviau identifikuoti pašalintų atliekų savininką, atskiriant gyventojų ir juridinių asmenų atliekų srautus, mažinant atliekų migraciją į bendro naudojimo atliekų surinkimo konteinerius ir įgyvendinant atliekų tvarkymo srityje taikomą principą „teršėjas moka“;
- Nuostatų 26 punkto pakeitimu teisinis terminų reguliavimas bus suvienodintas su Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymo nuostatomis.
- Nuostatų 1 priedo pakeitimu bus užtikrintas būtinųjų su komunalinių atliekų tvarkymu susijusių sąnaudų padengimas.

Neigiamos pasekmės:

- sudėtingesnis vietinės rinkliavos administravimas;
- dėl didėjančių būtinųjų su komunalinių atliekų surinkimu ir tvarkymu susijusių sąnaudų didėjančios gyventojų ir ūkinę veiklą vykdančių subjektų išlaidos komunalinių atliekų surinkimui ir tvarkymui.

Priėmus sprendimą, keičiami ar pripažįstami negaliojančiais teisės aktai.

Kiti teisės aktai nekeičiami ir nenaikinami.

Sprendimui įgyvendinti reikalingi priimti papildomi teisės aktai.

Priimti papildomų teisės aktų nereikės.

Sprendimui įgyvendinti reikalingos lėšos (nurodoma, kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti sprendimo įgyvendinimas).

Sprendimui įgyvendinti kiti finansavimo šaltiniai nereikalingi.

Sprendimo projekto antikorupcinis vertinimas *(jei tokį vertinimą reikia atlikti, nurodoma, kad pridedama Antikorupcinio vertinimo pažyma).*

Pridedama antikorupcinio vertinimo pažyma.

Sprendimo projektą parengė Tiesioginis rengėjas – VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras, Šiaulių miesto savivaldybės administracija. Iniciatorius – Šiaulių miesto savivaldybės administracija. Kontaktinis asmuo: Aplinkosaugos ir miesto tvarkymo poskyrio vyr. specialistė Dovilė Motkevičiūtė, tel. (8 41) 500 526; el. p. dovile.motkeviciute@siauliai.lt

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai *(jei tokį vertinimą reikia atlikti).*

Numatomo teisinio poveikio reguliavimo poveikio vertinimas neatliktinas, nes sprendimo projektu nėra numatoma reguliuoti iki tol nereglamentuotus santykius.

Vedėja

Eglė Bružienė